

Szerkezetileg is és összetételben is kisebb mérvű változásokat mutat, eltekintve a helyenként észlelhető, barlang genetikai szempontból kevésbé jelentős agyagpala, porfirinitoid betelepülésektől./ Ebben a részben a járat falak simábbak, korrodáltabbak, helyenként szinlősek, a termek már a járatok kiöblösödő részei. A mészkő összletben - függetlenül annak kronostratigráfiai helyzetétől - haladó járatok kialakulásában a tektonikai hatásoknak kevésbé volt domináns szerepe. Végezetül meg lehet állapítani, hogy a Feketebarlangot a Tekenősi-völgy vonalában húzódó tektonikus irány mentén feltolódott alsó-triász-perm képződmények elmozdulása következtében kialakult törésrendszer hozta létre. A tektonikusan preformált területen kialakult litoklázis rendszer kibővítésében a hidrogeológiai tényezők jelentős szerepet játszottak. A két hatótényező a járatokat magába foglaló kőzetek anyagi, szerkezeti minősége szerint különböző módon alakította a rendszert. A dolomitos szakaszban a tektonikus hatás dominált, a meszesebb részeken a földtani hatások mellett jelentős szerep jut a víznek.

/Simon Ernő/

A Szabó József Geológiai Szakközépiskola barlangkutató csoportjának 1978. évi jelentése

Az évet elméleti előadásokkal kezdtük, a hideg idején beszámoltunk egymásnak az elsősegélynyújtásról, Magyarország barlangjairól, különböző barlangok keletkezéséről. Amint az időjárás kedvezett, elkezdtük a Keselő-hegyi barlang bejáratának feltérképezését. Erre a felszíni munkálatra február elején kerülhetett sor. Addig néhány gyakorló turán vettünk részt, melyeket főleg a Keselő-hegyi- és a Vértes László-barlangban bonyolítottunk le. Később rátértünk egyik fontos feladatunkra a Keselő-hegyi-barlangban: a Nagyterem tetejére egy hágcsót építettünk be, mely a közlekedést biztonságossá és valamivel könnyebbé tette. Ez a munka rengeteg időt vett igénybe, ugyanis először 2 db kb. 12 cm mély lyukat kellett vésní a falba, a szegek rögzítése cementtel történt. Erre a két szegre akasztottuk a hágcsót. Szükséges volt még egy szeg elhelyezése, hogy a hágcsón mászó személyt biztosíthassuk. Időközben véget ért a tanév, a nyár folyamán nem tudtuk a megkezdett feladatokat folytatni. A munkát szeptember 16.-án kezdtük meg újból. Ezuttal is véstük a lyukat tovább. Ezt követő két leszállás után az alpinszegek a falba kerültek. Cementtel tömtük meg a lyuk többi részét, így biztonságosan rögzítettük. Ezek után mégsem a hágcsót vittük le, mert egy olyan esemény jött közbe, hogy felhagytunk ezzel a feladattal. Már elődeink is észrevették a Keselő-hegy É-i részén lévő tárnából nyíló kb. 20 m mély, átlagosan 1 m széles kb. 25-30 méter hosszú hasadékot, de a további kutatást félretették, és lassan szinte teljesen feledésbe merült. Október 15.-én erőt vett rajtunk a kíváncsiság, ezért felkerestük a számunkra ismeretlen barlangot. Mi is lementünk az aljára és kerestük a folytatást. Már-már indultunk felfelé, amikor az egyik falrész és az álfenék tompán kongott a kopogtatásokra, ütésekre. Oriási lelkesedéssel kezdtük kaparni az álfenéket, szerszámok híján pusztá kézzel. Akkor természetesen jelentős eredményt nem értünk el. Kapóra jött a KISZ-nap, így már csütörtökön újra a barlangban dolgoztunk. Némi törmelék elhordása után nagyobb kövekbe ütköztünk. Kemény munka árán egy vékony repedés keletkezett a fal mellett, melyen néhány apró követ dobtunk le. Biztatóan koccantak lent, ez fokozta munkakedvünket, amire nagy szükségünk volt, mert egyre nagyobb kövekkel kellett megbirkóznunk. Az álfenék áttörése még ezt követően öt leszállás után sikerült, december 10.-én. December 16.-án lemásztunk a lyukon, amely az álfenék áttörésekor keletkezett. Kb. 10 m-t jutottunk le, amikor újabb álfenékkel találkoztunk. Ezt is elkezdjük bontani, a kutatás jelenleg itt tart. Az új részben szép borsókövekre bukkantunk. A barlang jelentős része füstös, kormos. Ez a kezdeti szépséghiba a régeb-

ben itt folyó bányászatnak tulajdonítható /robbantások, kisvasut közlekedése// A füstös falak miatt lett a neve Füstös-barlang. A füstön kívül a barlang falán több érdekesség látható: kb. 1 m² területen vörös kötőanyagú mészkőbreccsa, közel 1 m²-nyi felületen kalcit mező, egyes helyeken limonitos agyagkitöltés, A víz munkája néhol a falat kicsipkézte. Október 22.-én mászástechnikai gyakorlatokat végeztünk a Turul-sziklákon. A következő leszállás szintén a Keselő-hegyi-barlangba történt. Talajmechanikai furókkal kutató furásokat végeztünk a Magányos-terem alján, hogy megállapítsuk az ott lévő kérdéses álfenek vastagságát. Ez azonban nem sikerült, mert a furók kb. 1 m után megrekedtek. Tehát annyi bizonyos, hogy kb. 1 m vastag agyagréteget kell majd eltávolítani, és az ez alatt húzódó réteg vastagságát, milyenségét nem ismerjük. Amennyiben a felszínről leguult, bemosódó darabokról van szó, akkor kilátás van arra, hogy a Magányos-terem mélyebb, mint jelenleg ismerjük. November 26.-án a Lóczy Lajos barlangkutató csoport tagjai látogatták meg barlangunkat. A Keselő-hegyi-hasadékot kerestük fel, majd néhányan megnézték a Füstös-barlangot és a tárnát. Mindkét hely elnyerte tetszésüket. Túra közben sok tapasztalatot és élményt cseréltünk ki. Végül meghívtak minket közös turára a Budai- és a Pilis-hegységbe. A meghívást örömmel elfogadtuk. Az ezt követő hétvégeken a Füstös-barlangban dolgoztunk, az álfeneket bontottuk. Az év utolsó turája a Keselő-hegyi-barlangban volt. Fixpontok a Hajmosóig voltak berakva, a leszállás folyamán kivéstük a további pontok helyét, egész a Nagyterem aljáig. Amikor készen voltunk lemészünk a Szellem- és a Kebel-terem keresztül a barlang eddig ismert legalsó szintjéhez, a Dagonyához. Fáradtan, de élményekben gazdagon fejeztük be a turát és ezzel együtt az 1978-as évi tevékenységünket is.

/Bodor Sándor/

Beszámoló a tatabányai Bányász Művelődési és Oktatási Központ "Vértés László" Karszt- és Barlangkutató Csoportjának 1978. évi tevékenységéről

Juhász Múrton

Feltáró kutatás

Déli-Gerecse

Feltáró tevékenységünk a Farkas-völgy felső szakaszára koncentrált. A Halyagos és a Kovács-hegy között található völgy mellékvölgyeivel valóságos kis barlangásziparadicsom. E terület karsztosodottsága messze meghaladja környezetét. A jól tektonizált dachsteini mészkő számos üreget rejt magában, s itt meg van a remény a mélységbeli kapcsolatok bizonyítására. Nehézséget okoz viszont a száibanálló mészkőszintet borító, néhol 6-8 m vastagságot is elérő agyagos-lössös kötőanyag. Ez rendkívül megnehezíti a feltáró munkát. A terület megkutatottsága is jónak mondható: 6 objektum feltárt, 6 megbontatlan, vagy bontás alatt áll. Az eddig eredmények hatására át kellett értékelni 1969-ben készült térképünket:

- 11.sz. víznyelő = Vértés László-barlang
- 12-13-14-15.sz.
viznyelők = a Hófehérke-barlang többsora
- 16.sz. víznyelő = Hófehérke-barlang
- 17.sz. víznyelő = Szöllősi-Arany-lyuk
- 18.sz. víznyelő = lapos, feltöltött töbör,
bontásra nem javasolt
- 19.sz. víznyelő = töbör bontás alatt
- 28.sz. víznyelő = Hapci-barlang